

MEMÒRIA ANUAL DE L'ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS SENSE FRONTERES, DE L'ANY 2004

La memòria de l'organització no governamental d'Arxivers Sense Fronteres de l'any 2004 és el resultat de les activitats i accions que s'han dut a terme a l'àmbit dels arxius i de la gestió dels documents en el marc de la solidaritat i la cooperació internacional. Tanmateix, l'any 2004 ha estat un any rellevant quant a l'estructura organitzativa de caràcter intern i la nova projecció internacional de d'AsF, en tant que la seva presència en altres països marcarà una nova etapa en l'assumpció dels seus objectius. També, i en el decurs d'aquest any les activitats que s'han dut a terme han estat centrades en la continuïtat dels projectes de cooperació que s'havien iniciat l'any anterior, a més de la realització o posta en marxa de nous projectes de col·laboració, dels quals s'informa en aquesta memòria.

Accions Estatutàries

Estatuts Internacionals

A finals de l'any 2003, l'Assemblea General va encarregar a la Junta Directiva l'elaboració d'una proposta d'Estatuts que aplegués la legalitat de que AsF es pogués constituir en altres països. En aquest sentit, calia, per ser internacional, modificar els estatuts, per tal de tenir competències en un marc internacional i crear i regular els nous òrgans de representació que caldria en aquesta nova projecció internacional. Aquesta proposta d'estatuts va ser elaborada i enviada a tots els socis, per tal d'obrir un període de suggeriments i opinions que poguessin millorar el contingut. En aquest senti, val a dir, que la resposta dels socis fou extraordinària, de tal forma que la major part de suggeriments foren introduïts en la proposta. Com a darrer fase, es va elevar a l'Assemblea General, per tal que els Estatuts fossin aprovats definitivament i iniciar els tràmits administratius corresponents. D'acord amb això, el mes de juny de 2004, des de l'administració de l'Estat espanyol, es va comunicar el registre definitiu dels Estatuts i l'aprovació dels mateixos sense necessitat de fer cap esmena.

D'ençà, alguns òrgans de govern han canviat de denominació. Així, l'Assemblea General ha passat a denominar-se, a mitjans d'aquest any, Assemblea General Internacional, amb l'acrònim recollit en els Estatuts d'AGI. La Junta Directiva també ha afegit la denominació d'Internacional i el seu acrònim n'és JDI. Els càrrecs de Secretari i Tresorer se'ls ha afegit el terme General per diferenciar-los dels mateixos càrrecs que amb la mateixa denominació existeixen a les Seccions. Tanmateix, s'han creat tres tipus d'òrgans més: un Sotsecretari General, que comparteix i dona suport les tasques i secretaria, respectivament; un Consell de Coordinació, com a òrgan de representació de tots els caps de Secció més la JDI; i les Seccions, en tant que representants d'AsF en altres països.

Pla d'Actuació Global (2004-2007)

D'acord amb els Estatuts Internacionals, l'any 2004 ha estat el primer en elaborar el Pla d'Actuació Global que permet una coordinació no només en les actuacions de cooperació internacional sinó també quant al compliment d'objectius i manteniment d'un codi deontològic per a totes les unitats d'AsF. Aquest PAG, s'elaborarà cada quatre anys i vincularan a totes les JDI entrants i Juntes Directives de les Seccions d'altres països. Tanmateix, l'avantprojecte del PAG i abans de trametre-ho a l'AGI va ser tramés a tots els socis, per tal d'obtenir suggeriment i altres opinions, però sobre tot per obtenir un procés participatiu en tant que document que ens afectarà a tots en el dia-dia d'AsF. Finalment, va ser aprovat per l'AGI celebrada a l'any 2004 i aplicat l'endemà de la seva aprovació. Aquest PAG restarà vigent fins l'any 2007 i la JDI haurà d'elaborar un nou PAG per al període 2008-2012 i així successivament.

Seccions d'AsF

Al llarg del 2004, s'han dut a terme diverses accions relacionades amb la creació i constitució de Seccions en alguns països.

Argentina ha estat el primer país que s'ha constituït, jurídicament parlant, en la primera Secció d'AsF. Així, a l'Assemblea General celebrada l'any 2004 es va acordar aprovar-la, d'acord amb allò que disposen els Estatuts Internacionals.

No obstant això, i en relació amb d'altres països, s'informa de l'estat de la situació en cada un d'ells i que ho volen constituir-se com a Secció:

Uruguai: Van elaborar els seus estatuts durant el 2004, tot mantenint una reunió, al mes de novembre, amb un membre de la JDI, per tal de coordinar tot el procés de constitució. Probablement es podrà donar d'alta al llarg de l'any 2005.

Bolívia: Van elaborar els seus estatuts durant el 2004, i cal fer el tràmit d'informe amb la JDI i elevar-los, posteriorment a la primera AGI que se celebri a partir de l'aprovació per part de la JDI

Colòmbia: Es van constituir com a Junta Fundacional al mes de novembre de 2004, davant un membre de la JDI. Posteriorment, hauran d'elaborar els Estatuts, enviar-los a la JDI, aprovar-los i elevar-los a l'aprovació definitiva per part de l'AGI.

França, Perú, Mèxic, Equador, Itàlia i Brasil: Aquest països han manifestat al llarg del 2004, l'interès en constituir-se com a Secció. Durant el 2004 s'han dedicat a elaborar els seus propis Estatuts i, entre el 2005 i el 2006, es podrà anar aprovant cada una d'aquestes Seccions.

Relacions externes i internacionals

S'han continuat les relacions i activitats que es duïen amb les institucions i entitats d'arreu, i així mateix s'han consolidat els contactes internacionals.

Arxivers Solidaris

El grup de treball Arxivers Solidaris, impulsat per la Secció d'Associacions Professionals del CIA/ICA, va presentar el resum del treball realitzat aquests darrers anys en la ponència pronunciada en el marc del XIV Congrés Internacional d'Arxius celebrada a Viena. Aquest grup de treball continuarà treballant amb el nou executiu del SPA/ICA que va sorgir de les eleccions que es varen celebrar en el mateix congrés, tot i que s'hi han incorporat nous membres.

XII Congrés del CIA/ICA a la ciutat de Viena

Al llarg dels dies 26 a 31 d'agost del 2004 va tenir lloc a Viena el XV Congrés Internacional d'Arxius dedicat a propiciar una reflexió dels arxius com a instruments de recuperació de la memòria i el coneixement. En aquest context, es varen dur a terme diverses conferències entorn del paper dels arxius en la defensa dels drets democràtics amb sengles intervencions de membres d'ASF. Una primera intervenció correspongué a Antonio González Quintana que va presentar l'estat de la qüestió pel que fa a les actuacions que cal emprendre des de les institucions públiques per tal de preservar la memòria dels arxius dels règims repressius. Al seu torn Ramon Alberch, en un acte organitzat en el marc d'Arxivers Solidaris, va presentar la gènesi, objectius i activitats d'ASF des de la seva constitució l'any 1998. En ambdós casos les intervencions varen permetre difondre la funció d'ASF concitar nous contactes professionals.

Coordinadora d'Associacions Professionals d'Arxivers de l'Estat Espanyol

El 30 d'octubre del 2004 es va celebrar la reunió anual de la Coordinadora d'Associacions Professionals d'Arxivers (CAA). En aquesta reunió es varen aprovar definitivament els estatuts d'organització i funcionament de la

Coordinadora, després del període de presentació i debat de les esmenes per part de diverses associacions. També es varen debatre altres temes, entre ells en destaca l'activitat que va dur a terme el *Grup de Treball d'Estudis en Arxivística* de la Coordinadora; aquest grup va fer un resum de les reunions i les activitats realitzades en el decurs d'aquest any amb el sector acadèmic universitari i així mateix va fer un balanç de la situació en que es troben els diferents estudis universitaris a partir de la reforma universitària i la seva homologació a nivell europeu endegada en el marc del sistema universitari de l'estat espanyol.

Assemblea d'Intel·lectuals, Professionals i Artistes (APIPA)

En el decurs de l'any 2004, el grup de treball sobre l'Accés a la Informació i Documentació va decidir elaborar un fòrum de debat on line sobre l'accés a la informació. Amb aquest objectiu des de l'Assemblea d'Intel·lectuals, Professionals i Artistes (APIPA) ens va oferir la possibilitat d'emprar un programari específic per a realitzar fòrums de debat mitjançant la xarxa telemàtica d'internet, l'anomenat Delibera. Aquesta ha estat una bona eina per a debatre sobre diversos aspectes relacionats amb l'accés a la informació com són la desclassificació dels documents, els documents dels polítics, transparència administrativa, la regulació jurídica, entre d'altres.

Quant a les activitats de l'Assemblea d'Intel·lectuals, Professionals i Artistes (APIPA) es varen fer una darrera reunió que va finalitzar les activitats d'aquesta plataforma cívica, atès que el canvi de govern produït per les eleccions generals va cloure la mobilització social que s'havia iniciat pel rebuig a la guerra i altres accions del govern de l'estat.

III Jornades d'Arxivística de l'AAV

El passat 30 de setembre l'Associació d'Arxivers Valencians va invitar a ASF a fer la conferència inaugural de les III Jornades d'arxivística celebrades a la ciutat d'Onda. La conferència va causar molt bona acollida sobretot perquè es va recollir una bona mostra dels projectes que s'han realitzat i especialment per l'impacte de les imatges que acompanyaven els projectes.

Conveni Memòria Historia

En el mes d'abril Arxivers sense Fronteres va signar un conveni de col·laboració amb l'Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica de Catalunya (ARMHC) amb la finalitat de col·laborar en les activitats de recerca d'informació i documentació en els arxius i altres centres d'investigació. ARMH és una associació que treballa per restituir la veritat i la dignitat de les persones que varen patir les conseqüències de la guerra civil espanyola i les represàlies polítiques durant el període 1936-1939 i la postguerra, per la qual cosa du a terme treballs de recerca en torn a la localització i l'exhumació de fosses comunes a fi d'identificar les persones que s'hi troben enterrades, víctimes civils i militars.

La signatura d'aquest conveni permetrà també vetllar per a la preservació de la informació i el patrimoni documental d'aquesta etapa política per tal que formi part de la identitat i de la memòria històrica de la societat.

Administració general

L'any 2004 ha estat l'any de finalització de la base de dades tant del registre internacional com el destinat a les Seccions. En aquest sentit, la seu internacional disposa del registre internacional que correspon la inscripció de tots els socis independentment de la Secció a la que pertanyin; i a l'elaboració d'un altre base de dades que permet gestionar amb molta més precisió la resta de dades de cada soci, però limitant-los a la Secció a la qual pertany i gestionada de forma independent per cada Secció.

Pel que fa al moviment de socis cal informar que amb la incorporació de Seccions d'altres països, el nombre de socis ha començat a incrementar-se. D'acord amb això, es fa un breu resum estadístic del nombre de socis:

Any	Socis Individuals	Socis Institucionals	Baixes	
1998	9	-	-	
1999	11	-	-	
2000	19	3	-	
2001	11	4	1	
2002	9	1	2	
2003	71	1	-	
2004	103	1	-	
TOTALS	233	9	-3	239

Un tercer aspecte a destacar és la donació de tres ordinadors que el Parlament de Catalunya, per renovació de maquinària, va oferir, en convocatòria pública, la cessió d'aquests bens mobles a les ong. Tanmateix, es disposa de connexió a Internet, gràcies a la col·laboració de Sodepau.

Divisió de Cooperació

El Salvador. Projecte de formació bàsica

La Vocalia de Cooperació ha treballat en la redacció d'un projecte de formació per arxivers a El Salvador, adreçat als arxivers de les municipalitats d'aquest país i de Nicaragua, i també als arxivers o responsables d'arxiu de diferents centres oficials i eclesiàstics de la zona. Es un projecte bàsic, programat amb molts exercicis i supòsits pràctics perquè els alumnes adquireixin els hàbits i apliquin els protocols de conservació necessaris per garantir la seguretat de la documentació en una zona tropical. Aquest projecte ha estat presentat per al seu finançament a la *Caja de Madrid*, a la Caixa de Pensions i a la Junta de

Castilla la Mancha. Estem a l'espera de rebre la resposta sobre el seu finançament per poder-lo executar.

Banja-Luka. 2a edició Projecte de formació

S'ha treballat en la redacció y preparació del projecte per executar la segona fase del curs de formació impartit el 2002 a Sarajevo. Aquest curs és complementari al primer i pretén ser una eina avançada pel perfeccionament del treball dels arxivers. És doncs complementari dels continguts impartits en l'anterior edició. En aquest projecte, a més del curs avançat, també s'inclou una nova edició del primer curs que es va donar a Sarajevo i que ara es donarà a la ciutat de Banja Luka. Aquesta nova edició es fa perquè a l'anterior curs es tancà la inscripció atès que la demanda era superior a les possibilitats, i es va deixar molta gent interessada a fora. Per aquest motiu s'ha projectat adreçar la segona edició del curs als que no hi vàrem poder assistir. Aquest projecte, s'ha tramès a l'Ajuntament de Barcelona i a l'Agència Catalana per al Desenvolupament, que ha estat finalment la que ens ha donat el finançament necessari per a la seva execució. El projecte s'executarà durant el mes de juny de 2005

Microfilmació i digitalització - Arxiu Bisbe Pere Casaldàliga. Mato Grosso, Brasil

Un cop establerta la metodologia en el referent a la digitalització i la codificació dels documents una vegada digitalitzats, durant l'any 2004 s'ha continuat el procés mitjançant l'escanejat dels documents de l'arxiu, finalitzant les seccions iniciades i incloent-hi, a més, tant els documents gràfics com sonors, sempre que ha estat possible.

Es procedí a la contractació de personal local que realitza les tasques de digitalització, familiaritzant-se amb el procediment i especialitzant una de les persones per a recolzar les tasques diàries d'arxiu com a col·laboradora de la persona responsable del mateix.

D'altra banda, pel que fa a la informatització dels índexs continguts en la documentació, s'elaborà finalment una base de dades que s'anà complimentant paral·lelament a la digitalització des de la pròpia Prelatura, permetent una àgil recuperació de la informació.

Tot i que s'ha treballat per a complir amb els terminis previstos i finalitzar tot el procés al llarg de 2004, motius aliens als projecte, especialment de caire logístic, han provocat uns mesos d'endarreriment, fet que ens ha obligat a sol·licitar una pròrroga de finalització a la Secretaria de Relacions Exteriors de la Generalitat, que ens ha estat concedida el darrer mes de desembre de 2004.

Al mateix temps, durant el mateix mes s'ha procedit a lliurar l'exemplar de l'arxiu complet digitalitzat a l'empresa que n'haurà de realitzar la microfilmació. Esperem, doncs, poder finalitzar el projecte durant el primer trimestre de 2005.

Arxiu, Centre de Documentació, Biblioteca i Centre d'Interpretació – Solar del Che. Caraguataí, Misiones, Argentina.

Tal i com s'esmentava en la memòria anterior, el mes de gener de 2004 tres cooperants voluntaris es desplaçaren a la població de Caraguataí per tal de redactar, en col·laboració amb l'Ajuntament i les parts implicades, el projecte definitiu i els convenis pertinents per a establir les línies de col·laboració.

S'inicià també la recollida de testimonis orals com a fonament del Centre d'Interpretació i com a base per a confirmar la informació facilitada per les persones de contacte quant a la ubicació i existència de la casa natal d'Ernesto "Che" Guevara a Misiones. Es contactà amb membres de la nostra organització a la zona que col·laboraren amb els cooperants desplaçats per tal de prendre el relleu en la continuació i seguiment posterior del projecte.

Degut a canvis polítics locals no fou possible la signatura dels convenis, tot i que la disposició de les autoritats quant a l'avantprojecte presentat, les directrius suggerides per a la correcta creació del Centre d'Interpretació i sobre la continuïtat de la recerca de fonts orals foren molt positives.

Cal tenir en compte l'inestimable recolzament dels ciutadans de Caraguataí i Monte Carlo, que facilitaren les tasques dels nostres cooperants en tots els nivells i que es comprometeren a col·laborar en el projecte en benefici dels interessos de la població.

Recerca de la Cèdula Real sobre la propietat del territori de la comunitat dels indis Quilmes (Argentina)

Fou sol·licitada la col·laboració d'AsF en la recerca, als arxius espanyols, de la Cèdula Reial que fou atorgada a la comunitat indígena *Quilmes* l'any 1716, de la qual l'esmentada comunitat conserva una còpia sense autenticar i els és imprescindible per a demostrar davant la llei que els terrenys que ocupaven els eren propis.

Des de la seu d'AsF es contactà amb cooperants i se'ls facilità la informació i documentació sobre el tema per tal que realitzessin les tasques de recerca en els arxius pertinents.

Projecte de cooperació a la Comuna Urbana de Fès (Marroc): organització dels fons documentals administratius i històrics i condicionament dels dipòsits

En el marc de col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona i l'Ajuntament de Fès a l'entorn del projecte *Eurocities*, va sorgir la necessitat del tractament dels

fons documentals del municipi de Fès, interessats en l'organització dels seus arxius municipals. Atès el caràcter d'especialització que requereix aquest projecte, Barcelona Solidària va requerir la col·laboració d'Arxivers Sense Fronteres a fi d'establir unes possibles vies de col·laboració. Tenint en compte que la confluència d'interessos entre la finalitat d'aquest projecte de cooperació i els objectius bàsics d'AsF són absolutament coincidents, es varen iniciar un seguit d'actuacions per a una possible col·laboració. El mes de setembre s'aprovà en acta el desplaçament de dos membres de la Junta que es traslladaren a Fès els dies 22 a 28 de novembre per tal de treballar en dos aspectes diferents:

1. Elaborar l'estudi de prospecció de la documentació amb l'objectiu de copsar:
 - l'estat general de la situació en que es troba el fons municipal
 - la situació real en que es troba l'organització del fons: classificació, ordenació, descripció...
 - l'estat de conservació del fons, i així mateix el grau d'humitat, de fongs, corcs o altres.
 - el volum que ocupa el fons documentals, mesurat en metres lineals.
 - les llengües i una aproximació dels percentatges globals en que es troba escrita la documentació
 - la definició, les estadístiques i els càlculs del treball a realitzar en aquest projecte

2. Establir els contactes pertinents amb l'Ajuntament de Fès, la Universitat i altres possibles col·laboradors

El resultat fou la redacció d'un avantprojecte, amb la implicació directa de Barcelona Solidària, que suposarà l'inici d'un projecte d'ampli abast, tot tenint en compte els volums de documentació i les conclusions extretes de l'estudi de prospecció.

Vocalia de publicacions

Durant l'any 2004 s'ha procedit, com altres anys, a la gestió de l'edició del butlletí d'AsF, del qual s'han editat aquest any els numero 7,8 i 9.

Hem de fer constar que, per motius d'organització, s'edità en un sol exemplar els números 7 i 8, elaborant un butlletí doble, tot aprofitant la presentació de la nova estructura internacional d'AsF.

S'han introduït també alguns petits canvis quan al patró de continguts, incorporant les col·laboracions i afegint algunes noves seccions temporals que esperem es facin efectius en les properes edicions.

Pel que fa a la pàgina *web*, hem de dir que, constatant la “immobilitat” que aquesta patia per causes de manca de personal especialitzat, es procedí a fer una crida entre els socis sol·licitant col·laboració, fet que, malauradament, no obtingué resposta alguna. Sent així que es feia evident la urgent necessitat d’activar l’espai *web* com a espai de comunicació entre les noves Seccions d’AsF i els cada vegada més nombrosos socis, atesa la nova dimensió internacional de la nostra organització, s’iniciaren gestions per tal de obtenir l’ajut necessari. Finalment, durant el mes de desembre de 2004 es signà un conveni amb l’Acadèmia Adams, de Barcelona, mitjançant el qual s’assignava un alumne en pràctiques del cursos d’edició de pàgines *web*, conveni que s’ha fet efectiu els darrers dies de desembre amb la incorporació temporal de Cristina López, en període de pràctiques. Aquesta nova actualització permetrà incorporar els *links* de totes les Seccions i compartir un espai de caràcter internacional.

Esperem així poder gaudir d’un nou espai d’intercanvi i comunicació, així com una nova eina de difusió de les nostres tasques i objectius.

Divisió de Promoció i Difusió

Durant l’any 2004 la Divisió de Promoció i Difusió s’ha fixat com a objectiu prioritari la tasca de promoció de l’ong, entenent que la captació de socis és primordial per al manteniment i desenvolupament de l’associació. Per això s’han endegat diverses campanyes de captació de socis, adreçades bàsicament al col·lectiu d’arxivers però també a d’altres sensibles a la cooperació en l’àmbit del patrimoni documental, i això tant a nivell individual com institucional.

Així, la primera meitat de l’any s’ha dedicat a captar tota la informació necessària i a fer-ne les llistes de distribució corresponents. El segon semestre s’ha pogut dedicar a la veritable promoció. S’ha començat amb un *mailing* postal adreçat a alguns notaris i a empreses relacionades amb el món dels arxius i de la documentació. S’ha tramès també informació a les diferents associacions d’arxivers de l’Estat Espanyol, demanant en aquest cas que es fes extensiva als seus associats. Tots aquests col·lectius han rebut àmplia informació sobre els orígens de l’ong, les activitats realitzades i les que estan en curs, a més de tots els butlletins publicats fins al moment.

Tanmateix la campanya més important ha estat la que s’ha dut a terme entre el col·lectiu d’arxivers catalans mitjançant *mailings* electrònics. Adjunts a un breu escrit de presentació, s’han tramès el darrer butlletí i el full d’inscripció.

Som conscients que no podem perdre el contacte iniciat i que cal mantenir una tramesa continuada de totes les activitats i els actes d’AsF que s’hagin de difondre. En aquesta línia, ja s’han començat a enviar els nous butlletins.

Pel que fa a la tasca de difusió, AsF ha participat per tercera vegada consecutiva en la Mostra d'Associacions Mercè -aquest any en la seva novena edició- amb la presentació d'un plafó informatiu. Aquest cop s'ha optat per presentar un pòster amb texts actualitzats i amb fotografies representatives de cada camp d'actuació d'AsF: un projecte d'història oral (recuperació de la memòria històrica de Che Guevara), el projecte de microfilmació-digitalització del fons del Bisbe Pere Casaldàliga, i la taula rodona de les Jornades Internacionals d'AsF. S'ha afegit també una relació actualitzada dels projectes duts a terme fins ara.

Junta Directiva Internacional
Aprovada la Memòria de 2004
en sessió de 15 de febrer de 2005